

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky **vo veci starostlivosti súdu o maloletého M. M., narodeného X.**, bytom P., zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny G., dieťa M. H., bytom P. a J. M., bytom B., **o zvýšenie výživného**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 13 P 12/2006, o dovolaní otca maloletého proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2006 sp.zn. 9 CoP 40/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Galanta (súd prvého stupňa) rozsudkom z 18. apríla 2006 č.k. 13 P 12/2006-60 zmenil rozsudok Okresného súdu Galanta z 15. januára 2001 č.k. P 82/1999-77 v časti o výživnom na maloletého M. M., narodeného X. tak, že zvýšil výživné zo sumy 1 000,- Sk na sumu 3 000,- Sk mesačne, počnúc dňom 18. januára 2006. Zročné výživné za obdobie od 18. januára 2006 do 18. apríla 2006 v sume 5 700,- Sk povolil otcovi dieťaťa splácať v 500,- Sk mesačných splátkach spolu s bežným výživným až do jeho zaplatenia pod stratou výhody splátok. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Krajský súd v Trnave (odvolací súd), konajúci o odvolaní otca dieťaťa, rozsudkom zo 14. novembra 2006 sp.zn. 9 CoP 40/2006 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Rozhodol tak podľa § 219 Občianskeho súdneho konania, zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov

(ďalej len O.s.p.) majú za to, že odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne.

Otec dieťaťa podal 5. marca 2007 osobne na Najvyššom súde Slovenskej republiky „námietku zaujatosti proti sudkyňi Krajského súdu v Trnave JUDr. Márii Klepancovej“. V tomto podaní otec dieťaťa okrem okolností, pre ktoré má byť menovaná sudkyňa vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci, tiež uviedol, že ak Najvyšší súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2006 sp.zn. 9 CoP 40/2006 nie je správne, nech ho podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie a prípadne nech tak postupuje aj ohľadne rozhodnutia súdu prvého stupňa. Najvyšší súd Slovenskej republiky mal za to, že podanie otca dieťaťa z 5. marca 2007 je podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.) predovšetkým dovolaním, ktorý mimoriadny opravný prostriedok treba prejednať podľa tretej hlavy štvrtej časti O.s.p. Otec dieťaťa naostatok podal 17. júla 2007 na dovolacom súde aj riadne dovolanie, ktorým tiež žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolací súd, po tom ako ustálil, že dovolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote osobou oprávnenou na takýto procesný úkon, skúmal ďalej, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, len pokiaľ to zákon pripúšťa. Prípady prípustnosti dovolania Občiansky súdny poriadok upravuje v ustanoveniach § 237 - § 239. V § 237 vypočítava dôvody prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho formu a v § 238 ods. 1, 2 a 3 vymenúva ďalšie prípady prípustnosti dovolania proti rozsudkom odvolacieho súdu, v ktorej procesnej forme bolo vydané rozhodnutie odvolacieho súdu v danej veci. Podľa štvrtého odseku § 238 ale dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených **zákonom o rodine** a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V preskúmvanej veci dovolanie otca maloletých detí smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci upravenej **zákonom o rodine** (vo veci

výživného). V danej veci nešlo o obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavenie ich výkonu, o priznanie rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určenie rodičovstva, o zapretie rodičovstva alebo o osvojenie. Dovolanie otca dieťaťa teda podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je.

Dovolací súd potom z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1, druhá veta O.s.p.), skúmal, či konanie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Treba dodať, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj také rozhodnutia vo veciach upravených Zákonom o rodine, proti ktorým je dovolanie inak neprípustné. Existenciu takýchto väd ale dovolací súd nezistil.

Dôvody (prípustnosti a opodstatnenosti) dovolania dovolací súd neposudzuje len podľa toho, ako boli slovné vyjadrené (naformulované), ale predovšetkým podľa obsahu tohto opravného prostriedku (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.). Pri takomto posudzovaní dovolania je zrejmé, že otec dieťaťa namieta predovšetkým odňatie možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti pred súdom konať sa rozumie nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní. Musí ísť pritom o znemožnenie konkrétnych procesných oprávnení, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený.

V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv [napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), právo byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115

O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)). Zo spisu nevyplýva, že by súdy v prejednávanej veci v prípade otca dieťaťa nerešpektovali niektoré z práv, ktoré sú účastníkom priznané v občianskom súdnom konaní.

Na tomto mieste dovolací súd ešte poznamenáva, že prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. nie je daná už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté uvedenou vadou. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné len vtedy, ak napadnuté rozhodnutie touto vadou skutočne trpí, t.j. ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila v rozhodnutí odvolacieho súdu.

Odvolací súd 18. septembra 2006 vytýčil pojednávanie na prejednanie odvolania otca dieťaťa proti rozsudku súdu prvého stupňa na deň 17. októbra 2006, na ktoré pojednávanie otca dieťaťa i jeho zástupcu riadne a včas predvolal (č.l. 91 spisu súdu prvého stupňa). Zástupca otca dieťaťa listom zo 16. októbra 2006, súdu doručeným 17. októbra 2006, ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní z dôležitého dôvodu a požiadal o odročenie pojednávania. Odvolací súd na pojednávaní konanom 17. októbra 2006 síce uznesením pojatým do zápisnice rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti otca dieťaťa a ním splnomocneného zástupcu, pojednávanie, na ktorom inak žiadny dôkaz nevykonal, napokon predsa odročil na deň 14. november 2006, na ktoré otca dieťaťa a jeho zástupcu riadne a včas predvolal. Otec dieťaťa a ním splnomocnený zástupca sa nového pojednávania odvolacieho súdu, na ktorom bol vyhlásený napadnutý rozsudok, zúčastnili a predniesli na ňom svoje návrhy.

Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd svojím postupom, vyplývajúcim z obsahu spisu, neodňal otcovi dieťaťa ani jeho zástupcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ otec dieťaťa namieta, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo pri vykonávaní dokazovania, nepriznaním významu určitému dôkazu alebo nesprávnym vyhodnotením niektorého dôkazu, dovolací súd uvádza, že nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníka konania nie je postupom, ktorým by mu súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže

to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (viď aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999). S otázkou vykonania dôkazov súvisí problematika ich hodnotenia – pokiaľ otec dieťaťa namieta aj nesprávne hodnotenie dôkazov, nepriznanie významu určitému dôkazu alebo prehliadnutie významu niektorého dôkazu alebo priznanie významu dôkazu, ktorý význam nemal, dovolací súd uvádza, že nesprávne hodnotenie dôkazov (pozn.: dovolací súd sa hodnotením dôkazov nezaoberal) nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Len ak by dovolanie bolo procesne prípustné (o tento prípad ale nejde), mohli by byť ním tvrdené skutočnosti právne významné ako dovolací dôvod podľa § 242 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Rovnako nemožno vidieť dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. v právnych záveroch, ku ktorým dospel odvolací súd v napadnutom rozsudku. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nezakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd rozhodovaním neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka. Či už teda súd napadnuté rozhodnutie založil na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (pozn.: dovolací súd napadnutý rozsudok z tohto aspektu neposudzoval), nezaťažil konanie tzv. zmätočnosťou.

Z obsahu preskúmaného spisu Okresného súdu Galanta sp.zn. 13 P 12/2006 nevyplýva, že by otec dieťaťa uplatnil námietku zaujatosti predsedníčky senátu Krajského súdu v Trnave pred rozhodnutím ňou vedeného senátu; tú otec dieťaťa vzniesol až v dovolaní. Pravda neexistencia rozhodnutia nadriadeného súdu (§ 16 ods. 1 O.s.p.) o tom, či sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebránila dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ Občianskeho súdneho poriadku, posúdiť túto otázku samostatne (porovnaj napr. R 59/1997).

Po posúdení tejto otázky odvolací súd dospel k týmto záverom:

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (Čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na uvedené, možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci iba výnimočne a iba z dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, nestranne a spravodlivo. Uvedenému zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo k účastníkom konania, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo k zástupcom účastníkov konania (ktorý by bol založený na pomere, vykazujúcom znaky vzťahu vyššie uvedeného).

Dôvodom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nemôžu byť okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Hodnotenie správnosti súdneho konania, resp. rozhodovania sudcu účastníkom konania nezakladá pochybnosti o nezaujatosti sudcu, a to bez ďalšieho ani vtedy, ak by nesprávnosť konania a rozhodovania sudcu bolo ustálené aj rozhodnutím nadriadeného súdu. Pochybnosti o nezaujatosti predsedníčky senátu Krajského súdu v Trnave JUDr. Márie Klepancovej preto nie je možné bez ďalšieho vyvodit' z toho, že v konaní o odvolaní otca dieťaťa nepostupovala a nerozhodla podľa jeho predstáv. Podľa vyššie citovaného ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. je totiž z konania a rozhodovania vylúčený iba ten sudca, u ktorého vzhľadom na spôsob jeho konania je možné objektívne pochybovať o jeho nezaujatosti.

Z obsahu spisu nevyplývajú žiadne také skutočnosti, z ktorých by objektívne vyplynula pochybnosť o nezaujatosti sudkyne Krajského súdu v Trnave v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p., t.j. z dôvodu ich vzťahu k prejednávanej veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom.

Na margo vyššie uvedeného možno v danej veci ešte dodať, že z citácie ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. je zrejmé, že zákon spája vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať pochybnosť o jeho nezaujatosti; nejedná sa teda o hodnotenie subjektívneho pocitu sudcu, ktorí má vo veci konať

a rozhodnúť a ani o hodnotenie pocitov účastníkov konania a k nestrannosti sudcu preto nestačí, že sudca subjektívne nepocituje k veci ani účastníkom alebo ich zástupcom taký vzťah, ktorý by sa mohol prejaviť na jeho rozhodovaní, ak v konaní súčasne nepostupuje tak objektívne, aby o nedostatku tohoto vzťahu nevzbudzoval žiadne pochybnosti. V takom prípade to znamená, že dôvodom na vylúčenie takéhoto sudcu nie je samotný postup v konaní, ale jeho správanie vzbudzujúce pochybnosti nezaujatosti. V tejto súvislosti súd dáva do pozornosti aj zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“). V danej veci ale podľa Najvyššieho súdu z obsahu spisu nevyplýva také správanie, ktoré by vzbudzovalo pochybnosti o nezaujatosti namietaných sudcov.

Na dosiahnutie nápravy prípadnej vecnej nesprávnosti rozhodnutí súdov v občianskom súdnom konaní slúži systém opravných prostriedkov (odvolanie, obnova konania, dovolanie), nie námietka zaujatosti, ktorej účel je zásadne odlišný.

Pokiaľ otec dieťaťa v dovolaní tiež namieta, že nebol odvolacím súdom poučený o práve podľa § 14 ods. 1 O.s.p. uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť, čím mu bolo znemožnené uplatniť námietku zaujatosti sudkyne, dovolací súd uvádza, že zákonom č. 341/2005 Z.z., účinným od 1. septembra 2005, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola v § 15a ods. 1 O.s.p. vypustená druhá veta [„O tomto práve (uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť – poznámka dovolacieho súdu) prvostupňový súd účastníkov poučí.“]. V rozhodnom čase teda súdy nemali poučovaciu povinnosť o práve uplatniť námietku zaujatosti z dôvodov podľa § 14 ods. 1 O.s.p.

Keďže dovolanie otca maloletého dieťaťa smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný, dovolací súd ho odmietol podľa § 243b ods. 4 a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Vecnú správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia dovolací súd vzhľadom na neprípustnosť dovolania neskúmal.

Dovolací súd nepriznal účastníkom náhradu trov dovolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré sa mohlo začať aj bez návrhu (§ 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. s použitím § 243b ods. 4 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. júna 2008

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: